

Inatsisartunut ilaasortaq Michael Rosing, Demokraatit
/Maani

§ 37 tunngavigalugu apeqqut nr. 144-2016-imut akissut

Inatsisartut suleriaasianni § 37, imm. 1 naapertorlugu tuttunniarneq pillugu apeqqutinik Naalakkersuisunut nassiusaqarsimavutit. Apeqqutitit uanga suliasaqarfinnut akisassanngortinneqarput.

14. juni 2016
Sagsnr. 2016-9605
Dok. Nr. 11188113

Naalakkersuisunut apeqqutit:

Postboks 269
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 63 55
E-mail: apnn@nanoq.gl
www.nanoq.gl

1. Naalakkersuisut aqutsinikkut anguniagaat suuppat tuttut eqqarsaatigalugit?

Akissut 1)

Naalakkersuisut tuttut eqqarsaatigalugit anguniagaat tassaavoq nungusaataanngitsumik piniarneq inuussutissarsitigalugu piniartunut, sunngiffimmi pinialuttartunut aamma tammajuitsussarsiorlutik piniartunut iluaqutaasumik biologit suinnersuinerat, sumiiffimmi ilisimasat, qanoq sakkortutigisumik piniarneqarnerat eqqarsaatigalugit kiisalu naasoqarnermi pissutsit, naasoqassutsinut tunngasut misissorneqarsimatillugit. Naalakkersuisut ilisimavaat tuttoqatigiinni annertuuni Akia-Maniitsumi aamma Ameralimmi 2010-mili aamma 2012-imili biologinit kisitsisoqarnikuunnginnera tuttoqatigiillu 2016-imi amerlassusaanik missingersuutit amigaataasut pillugit biologit pisarnertut siunnersuisinnaasimanngitsut. Sumiiffinni taaneqartuni nutaanerusunik naasoqassutsimut misissuisoqarnikuunngilaq, siunnersuineranut nutaanerusumut tunngaviliisinnaasumik.

Taassuma saniatigut APNN-ip ilisimatitsissutigisinnaavaa pisanik nalunaaruteqartarneq naammaginantumik ingerlanngimmat taamaatumillu piniarfinni pineqartuni nalunartut arlaqartut pillugit Naalakkersuisut mianersortumik pisassiiniartut. Taamaattumik aamma anguniagaavoq aqutsinerup isiginniffiata taana paasisitsiniaanerunikkut pitsanngorsarnissaa aamma atuisut namminneerlutik pisanik nalunaaruteqarnikkut akisussaaffimmik tigusinissaat akuersissut atorineqarsimangikkaluarpalluunniit aamma.

2. Nuummi pinialuttartut aavarnissaanni killilersuinissatut siunnersuuteqarneq ilisimatuussutsikkut imaluunniit politikkikkut soqutigisaniq pissuteqarpa?

Akissut 2)

Kisitsinerit ukiuni kingullerni amigaataasut aamma naasoqassutsip misissuivigineqarsimannginnera pillugit biologit pisarnertut siunnersuisimanngillat taamaatumillu tuttut nujuartut illersornissaat piniarnissaallu pillugu nalunaarut atuuttoq malillugu aqutsinermi mianersornissamik tunngavissat tunngavigalugit pisassiisoqassaaq. APNN-ip kommunit suleqatigalugit akuersissutinik tunniussisarnerup utertitsisarnerullu nalunaarsorneqarnera takutissimavaa inuussutissarsitigalugu piniartut sunngiffimmilu pinialuttartut pingajorarterutaannaat missiliorlugu akuersissutinik pisanik immersorneqartunik utertitsisartut takutippaat, tamannalu

naammaginangitsorujussuuvoq. Biologinit pisarnertut siunnersuisoqarsi-manngimmat, naasoqassutsimik misissuisoqarsimatinnagu pisarineqartullu amerlassusaat ilisimaneqanngimmat mianersornissamik tunngavissat tunngavigalugit aqutsisoqarpoq.

3. Killilersuinissaq ilisimatuussutsikkut soqutigisanik tunngaveqarpat, kissaatigaara paasissat ilisimatuussutsikkut nalunaarutit sorliit aamma tusarniaanermut atatillugu akissutit suut tunngavilersuutitut ikorfartuutaasimanersut.

Akissut 3)

Tuttut pillugit Pinngortitaleriffiup siunnersuineri tusarniaanernullu akissuteqaatai tamarmik www.natur.gl-imi nassaarineqarsinnaapput tassungalu innersuussisoqarpoq.

Oqareernittut mianersornissamik tunngavissat tunngavigalugit aqutsisoqarpoq biologinillu pisarnertut siunnersuisoqarani pissutsit makku eqqarsaatigisariaqarput:

- Aqutsiveqarfimmi Nuummi sunngiffimmi pinialuttartorpassuit piniartarfiillu tikikkuminartorujussuunerat pissutigalugu Nuup eqqaani tuttu sakkortuumik piniarneqartarput.
- Nuup eqqaani 2010-mi kisitsinerit kingullit Akia-Maniitsumi ingerlanneqarput Ameralimmilu 2012-imi ingerlanneqarlutik.
- Naasoqassuseq misissuiffigineqarnikuunngilaq, qanoq inneranik takutitsisumik magiarneqarsimaneranik imaluunniit pitsaasuuneranik takutitsisumik.

Taamaattumik tuttoqatigiit norraallu kulavannut sanilliullugit amerlassusaat kisitsisinik nutaanik tunngaveqartumik ilisimasaqanngilaq taamatullu aamma naasoqassuseq pillugu misissuivinnik peqartoqarani tamannalu pillugu biologinit siunnersuisoqarani.

Akia-Maniitsumi tuttoqatigiit Pinngortitaleriffiup nalunaarusiai malillugit 2001-imi 46.236-imiit 2005-imi 35.807-imut kiisalu 2010-mi 24.000-inut ikilinikuupput, norraallu kulavaat 100-iugaangata 2010-mi 28-iullutik.

Ameralimmi tuttoqatigiit 2001-imi 31.880-imiit 2006-imi 9.680-inut ikilinikuupput kingornalu 2012-imi 11.700-inut amerlilaarnikuullutik, norraallu 2012-imi kulavaat 100-iugaangata amerlassusaat 63-iullutik. Ameralimmiit kisitsisit 2012-imeersut pillugit siunissami aqutsiveqarfimmilu Nuummi inuussutissarsiutigalugu piniartunut sunngiffimmilu pinialuttorpassuarnut neriulluarnartoqarpoq.

Tuttoqatigiit amerlassusaannik missingersuutit nalorninartoqarput taamaattumillu appasinnerusinnaallutik akerlianilu pisanik kisitsisit ilumoortut APNN-imut PINIARNEQ aqutigalugu nalunaarutigineqartartunut sanilliullugit tamatigut qaffasinnerungaatsiarlutik aamma akuersissutitut ikittuinnaat utertinneqartartunut sanilliullugit. Naasoqassutsip qanoq issusiata nalorngissutigineqarnera nalorineq annertunerulersippaa.

4. Naalackersuisut kalaallip naliginnaap neqinik imminut pilersorsinnaataanera piniartut pisaminnik iluanaarniuteqarusunnerannut naleqqiullugu qanoq isumaqarfigaat?

Akissut 4)

Inuussutissarsiutigalugu piniartut pingaarnertut inuussutissarsiutitik ingerlatiinnarsinnaaqqullugu piniarnermiit aningaasanik isertitaqarsinnaassapput ilutigalugulu ilaqtatik nammineq pilersortussaallugit. Sunngiffimmi pinialuttartut inoqutigiit nammineq pilersornissaat siunertaralugu piniartarput. Akiliisitsillutik piniartitsisartut aamma pisassiissutaasunit pissarsisarput. Taamaattumik Naalakkersuisut inuussutissarsiutigalugu piniartut, sunngiffimmi pinialuttartut aamma tammajuitsussarsiorlutik piniartartut isumagivaat. Tuttut pissutsit taamaanneranni APNN-ip tungaaniit sukannernerusumik ingerlanneqartillugit taava inuussutissarsiutigalugu piniartut aningaasanik isertitaqarsinnaanissaat Naalakkersuisunit pingaartinneqarpoq taamaaliornikkullu pingaarnertut inuussutissarsiutitik ingerlatiinnarsinnaallugu. Piniarfinni pineqartuni sunngiffimmi pinialuttartut killilimmik piniarsinnaatillugit taakku aamma imminut pilersorsinnaatiapput taamaaliornikkut atuisut tamarmik eqqarsaatigineqarlutik.

5. Sooruna Nuummi pinialuttartut kisimik killilersuivigineqarniartut. Assersutigalugu pinialuttartoq Nuummiu Sisimiunukarluni killeqanngitsumik tutunniarsinnaavaa?

Akissut 5)

Oqareennittut aqutsiveqarfimmi Nuummi sunngiffimmi pinialuttartut amerliartorput. Maajip aallaqqaataani 2016-imi 1.053-iupput taakkulu tamarmik tusarniutigineqartut malillugit akuersissummik ataatsimik Ameralimmi imaluunniit Akia-Maniitsumi tutunut tallimanut atuuttumik tunineqarsinnaassapput. Aqutsinermi taamatut iliuseqarnikkut Nuup eqqaani piniarfinni tikikkuminartuni sunngiffimmi pinialuttartut ikinnerulissapput taamatullu piniarnek nuannernerulissaaq pisaqarfiulluarsinnaanerullunilu. Iliuserineqartoq taamaalilluni aqutsiveqarfimmi Nuummi inuussutissarsiutigalugu piniartunut aamma sunngiffimmi pinialuttartunut iluaqutaassaaq.

Tusarniutigineqartut malillugit Sisimiut aqutsiveqarfiani inuussutissarsiutigalugu piniartunut aamma sunngiffimmi pinialuttartunut piniarnek suli ammavoq.

Sisimiut-Kangerlussuarmi tuttoqatigiit 2010-mi amerlassusaanik missingersuut malillugu 58.900-iupput. Tuttut nujuartut illersornissaat piniarnissaallu pillugu nalunaarut atuuttoq malillugu APNN-ip piniartut aqutsiveqarfimmi allani najugaqartut piniarnissaat akuersissutigisinnaavaa. "Ammasumik piniarnek" imatut paasineqassaaq aqutsiveqarfimmi pineqartumi akuersissummik tutunut aalajangersimasumik amerlassussilinnut atuuttumik tunniussisoqarsinnaasoq kingornalu akuersissummik nutaamik qinnuteqartoqarsinnaalluni.

Ilisimatitsissutigissavara tusarniaaneq juunip 17-iani naammassimmat tusarniaanermullu akissuteqaatit Pinngortitaleriffimmiillu paasissutissat kingulliit uanga tunginniit aalajangiivinnissamut tunuliaqutaassapput.

Taamaattumik qulaani allaaserineqartut aallaavigalugit erseqqinnerusumik akisinnaanngilanga, ammasumik tusarniaanermi akissuteqaatit maannakkut suliarineqarlutik ingerlanneqarmata.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Nikolaj Jeremiassen

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoq